

delen is vermenigvuldigen

Bouwstenen om de vasten te vieren met kinderen
Werkgroep vasten Basisonderwijs bisdom Hasselt 2020

Delen is vermenigvuldigen

suggesties om de vasten te vieren
met kinderen op school

Werkgroep vasten BaO bisdom Hasselt 2020

Ter inleiding

In deze bundel vind je 'suggesties' om tijdens de veertigdagentijd liturgisch te vieren in de basisschool. De vastenwerking op school moet meer zijn dan een lessenproject alleen. Wij willen kinderen ook de kans geven om geloof te **beleven**: in gebed, stilte, lied, beweging, symbolen.

We bieden hier bouwstenen voor niet-eucharistische schoolvieringen:

een viering bij het begin van de vasten:

p 4

een herleef-viering:

p 17

Meer en meer zien we hoe in katholieke basisscholen zinvol wordt gevierd in een vrije vorm. Daarbij kunnen alle kinderen (ongeacht hun godsdienstige achtergrond) participeren. Tegelijk krijgt christelijke geloofsbeleving duidelijke kansen (in de geest van de 'dialogeschool'...).

Zo ontstaat op school een ruimte waarin God het hart van kinderen kan raken.

Maar ook bij eucharistievieringen kunnen een aantal bouwstenen uit deze bundel zinvol geïntegreerd worden binnen het kader en het ritueel van een kindvriendelijke eucharistie, bij bv. inleiding, Schriftlezingen, voorbede, geloofsbelijdenis, dankgebed, enz.

Ook godsdienstleermeesters uit officiële scholen kunnen losse bouwstenen uit deze suggesties een plaats geven in kleinere of langere vieringsmomenten tijdens hun

godsdienstlessen.

Om tijdens de lessen te werken aan het vastenthema van dit jaar, verwijzen we naar het **vakoverschrijdend lessenproject 'Delen kan schelen'** van SpoorZeS. In dit project worden levensbeschouwelijk-godsdienstige impulsen geïntegreerd waardoor dit project ook deels zinvol en bruikbaar is voor het godsdienstonderwijs.

Een creatieve klastitularis of godsdienstleerkracht kan verder ook in deze 'Bouwstenen' bijkomende impulsen vinden om in de godsdienstles in te zetten.

Basisideeën...

De 40-dagentijd is een speciale tijd, een kans die mensen geboden wordt om terug in contact te komen met waar het in het leven echt om draait.

Een tijd om een spiritualiteit van hoop te laten groeien.

Een tijd om vernieuwende keuzes te maken.

Een tijd om de verbondenheid met mensen in het Zuiden te versterken en tot wereldwijde solidariteit te komen.

Een tijd voor christenen om hierin God op het spoor te komen.

Een tijd om in het spoor van Jezus mee te werken aan Gods droom over de wereld.

Met kinderen willen we op school, rituelen ontwikkelen om vierend stil te staan bij een gelovige en christelijke diepgang van de 40-dagentijd. Aansluitend bij de Broederlijk Delen campagne 2020 'Delen doet goed', willen we naast deelacties, naast informatie en lessen over, ook stil worden bij, bidden rond, bijtanken bij bronverhalen. Dit in de hoop dat hierdoor ons delen rijker, dieper en breder mag worden. In de aanloop naar Pasen willen christenen groeien in verbondenheid, in hoop, in verrijzenismens worden.

De ruimte waar we vieren

Een sfeervol sprekende ruimte is erg belangrijk om met kinderen te vieren en geloof te beleven. In een kerkgebouw is deze sfeer doorgaans vanzelf gegeven. Vele scholen verkiezen om vastenvieringen in de school te houden. Ook dat is een zinvolle optie.

Laten we in elk geval veel zorg besteden aan deze ruimte (schoolhal, gymzaal,

eetzaal...). Probeer een zekere sacrale sfeer te scheppen die de kinderen uitnodigt tot stilte en rust.

Indien mogelijk wordt een witte achtergrond voorzien voor de projectie van beelden of teksten. Bij sommige bouwstenen zijn we van deze mogelijkheid uitgegaan.

Voorzie een middelpunt voor enkele vaste symbolen.

Centraal plaatsen we de **40-dagentijd-deelkast**. De vieringen zijn opgebouwd rond de deelkast. Vanuit de startviering kan er aan elke klas een deelkast worden meegegeven. In, op, rond de deelkast kunnen er symbolen, foto's, informatie ... aangeboden worden. Kinderen kunnen uitgenodigd worden zelf ook via deze deelkast te delen wat ze hebben, wat ze kunnen, wie ze zijn.

Start viering

Ik deel, jij deelt, wij vermenigvuldigen

Delen is vermenigvuldigen

1. Welkom: samen rond de deerkast

door de voorganger (V)

('voorganger' kan zijn: een leerkracht of de directeur, desgevallend ook een priester)

Dag allemaal! Welkom!

In Senegal komen mensen samen rond de baobabboom om hun dromen en verhalen te delen met elkaar. Wij hebben geen baobabboom, maar wel dit. *(V wijst naar de kast)*

Zien jullie wat het is?

Het is een kast, maar dan wel een heel speciale: een deerkast.

In deze speciale tijd, de 40-dagentijd, zullen wij hier en in de klas vaak samen komen rond deze deerkast.

Misschien heb je in je buurt reeds zo'n kast gezien,

Mensen delen er boeken, speelgoed of soms ook eten in.

Je mag er iets uithalen, maar ook iets insteken.

Wij hebben hier een heel speciale 40-dagentijd-deel-kast.

Er zit van alles in en op wat we nodig hebben tijdens deze 40-dagen-deel-tijd.

Maar laten we beginnen met het begin.

We zijn hier vandaag samen om te vieren dat de veertigdagentijd begonnen is. Elk jaar nemen christenen van over heel de wereld 40 dagen tijd om zich voor te bereiden op Pasen.

40 dagen vasten om de innerlijke kracht te vinden om nieuwe andere betere mensen te worden, 40 dagen tijd nemen om meer op Jezus te gelijken, 40 dagen op weg gaan om dan met Christus weer nieuw leven te vinden, te herleven.

Daarom wil ik hier en nu ook al een kruisje maken: in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest ...

40-dagen-deel-tijd... Wat kan ons helpen om van deze tijd een speciale tijd te maken? Wat zouden we hiervoor nodig hebben?

Lln. geven mogelijkheden aan.

Verhalen, dromen, opdrachtjes, gebedjes, liedjes, symbolen, en nog veel meer.

Eens kijken: wie doet de eerste lade open?

Uit de 1ste lade wordt een lichtbruine doek en een Jezusfiguur gehaald en getoond. (bv een houten 'Godly play'-figuurtje)

Ah, dat is interessant! Wat zou dat zijn?

In de 40-dagentijd nemen christenen de tijd om helder te krijgen wat nu het belangrijkste is in het leven. *(het doek wordt uitgelegd bv op de kast)*

Ze vragen zich af: zijn we nog goed bezig? Zijn we aan het werken aan een betere wereld? Wat is dan die betere wereld?

Wie wordt er beter van in onze wereld? Christenen kijken dan vooral naar het voorbeeld van Jezus *(Het Jezusfiguurtje wordt in het midden op het doek geplaatst).*

Hij vertelde verrassende dingen en deed wonderlijke dingen. Hij sprak over het koninkrijk van God, een droom van een wereld waar elke mens helemaal leven kan. Wie Jezus bezig zag, zag hoe Gods droom echt waar werd.

Hij deelde zijn leven met de mensen, Hij deelde zijn tijd en zijn aandacht vooral met mensen die het minst meetelden *(nu worden er telkens andere poppetjes bij geplaatst in een cirkel rond de Jezusfiguur).*

Hij leefde met de mensen mee. Als iemand verdriet had, dan had hij het ook. En hij kon troosten als geen ander.

Hij was zachtmoedig, wanneer hij geslagen werd, sloeg hij niet terug, aan het kruis heeft hij voor zijn moordenaars gebeden.

Hij snakke naar een wereld waar honger gestild wordt, dorst gelest. Wat kon hij tekeer gaan tegen mensen die alleen maar aan zichzelf denken.

Tegelijk was hij barmhartig voor volksgenoot en vreemdeling. Hij was zuiver van hart, zijn goedheid was soms onverdraaglijk

voor sommigen.

Hij nam het op voor bezetenen en melaatsen en tollenaars en voor wie nog meer in de verdrukking zat. Hij was wat ieder kind van God zou moeten zijn: een vrede-stichter.¹

De voorganger of lezer gaat een stap achteruit en vraagt aan de kinderen:

- Ik vraag mij af, wat zouden de mensen hiervan denken?
- Ik vraag mij af, wat zou er gebeuren als meer mensen dit zouden doen?
- Ik vraag mij af, of dit gemakkelijk is?
- Ik vraag mij af, of dit moeilijk is?
- Ik vraag mij af of dit vandaag ook gebeurt?

De lln. mogen vrij antwoorden.

2. Lied van hoop

V: Jezus gaf mensen hoop. Hoop dat de nieuwe wereld hier en nu begint als wij leven zoals Hij.

Hoop, zou dat ook in onze kast zitten?

Wie neemt nog eens iets uit onze 40-dagentijd-deelkast?

(Uit de 2de lade wordt een koptelefoon genomen.)

¹ Naar Moet je horen, De kinderbijbel van Nico ter Linden, uitgeverij Balans 2011, p 502-503

V: Ah, tijd voor een lied van hoop.

Zingen jullie mee?

Lied van hoop

Tekst: anoniem

Muziek: Ludwig VAN BEETHOVEN

C G C G

Kom zing een hoopvol lied en leer het aan elkander
"noe"

C G C G C

Ja, zing een lied van hoop, geef toekomst aan de ander

G C G C G C C G

Geef uitzicht op een nieuw leven, o - pen je hart voor ie - de - reen. Ov-

C G C G C

eral verbinding brengen, strooi vertrouwen om je heen.

G C G C G C C G

Hoop is Gods boodschap van liefde, over de grens van hier en nu.

C G C G C

Waar we met vele mensen, mee aan mogen werken.

3. Delen gebeurt ook vandaag.

Lln. 1: Meewerken aan die betere wereld, aan Gods droom, begint met delen.

Lln. 2: Door te delen wat je hebt,

Delen wat je kan,

Delen wie je bent,

verbinden wij ons met elkaar,

hier met elkaar

en met mensen in het zuiden.

Lln. 1 Door te delen worden wij als mens beter.

Lln. 2 Door te delen worden onze vrienden in het Zuiden gelukkiger .

Lln. 1 Door te delen wordt onze hele planeet beter.

4. Ndeye en Mitte en Jeanne en Finn delen hun verhaal met ons.

V: Wat hebben we nog in onze 40-dagentijd-deelkast?

Wie neemt nog iets?

(Uit de lade worden foto's genomen van Ndeye bv voorpagina van spoor zes handleiding, en van Jeanne uit de fotoset voor kleuters)

V: Jullie maken ons nieuwsgierig: wie zijn jullie? Waar komen jullie vandaan?

Willen jullie je verhaal met ons delen?

Hier kan de ppt van de Broederlijk Delen campagne op kindermaat getoond en becommentarieerd worden. De teksten vind je in de notities onder de slides. (Te downloaden via broederlijkdelen.be/bestellen)

Of de campagne clip over Congo (voor kleuterleiders) en Senegal-moestuin voor leerlingen basisonderwijs. Te downloaden op broederlijkdelen.be/bestellen.

L: Bedankt Ndeye en Mitte, Jeanne en Finn, jullie lieten ons zien wat delen kan zijn.

Hebben jullie goed opgelet?

Ga in groepjes van 4 zitten rond de poster uit het werkboekje van spoor zes.

Teken of schrijf in het bovenste vakje: wat delen Ndeye en de vrouwen in Senegal met elkaar?

Andere groepjes krijgen het andere werkblad: wat delen de vrouwen in Senegal met ons?

NDEYE EN DE VROUWEN IN SENEGAL DELEN MET ELKAAR

DE VROUWEN IN SENEGAL DELEN MET ONS

Terwijl de lln. bezig zijn, zou je instrumentale achtergrondmuziek kunnen opzetten.

5. Wij bidden samen

Na een vijftal minuten komen enkele lln. vertellen wat de vrouwen met elkaar delen en wat zij met ons delen, in de vorm van: "bedankt voor ..."

Lln. 1: Bedankt voor het delen van ...

Allen antwoorden: delen is vermenigvuldigen!

Lln. 2: Bedankt voor het delen van ...

Allen: Delen is vermenigvuldigen

Lln. 3: Bedankt voor het delen van ...

Allen: Delen is vermenigvuldigen.

6. Lied: Delen doet deugd

L: Tijd voor een lied!

(De clip is te vinden via [youtube.com/broederlijkdelen](https://www.youtube.com/broederlijkdelen). Het themalied zelf – in een gezongen en een instrumentale versie – kun je downloaden via [broederlijkdelen.be/bestellen](https://www.broederlijkdelen.be/bestellen). Ook de partituur van het lied vind je daar.)

Delen doet goed

Steeff Coorevits

D G

Refrein: De - len doet goed, het geeft een fijn ge - voel. Het kan

D A D

sim - pel en een - vou - dig. Het is ons doel. De - len doet goed het

G D A D

geeft een fijn ge - voel. Het kan sim - pel en een - vou - dig. Ons doel.

Em G

1. Reeds ve - le ve - le ja - ren ko - pen men - sen meer en meer.

D A Em

Kas - ten vol spul - len, nooit ge - bruikt mis - schien één keer. Zet de deu - ren o - pen, no - dig

G D A

vrien - den bu - ren uit. We de - len en we rui - len, een po - si - tief ge - luid... Refr.

Em G

2. Ook dro - men kan je de - len of een schit - te - rend i - dee. Met

D A Em

wat ik weet en wat jij kan gaan we in zee. Een te - gen - slag brengt soms ver - driet ik
Broederlijk delen

2 Delen doet goed

24 trek het mij ook aan. Het is kie - zen voor een and' re weg en blij - ven gaan...

27 3. De - len maakt mij ster - ker ook als mens. Broe - der - lijk de - len ook met het

31 zui - den is ie - ders wens. On - ze pla - neet wordt zo weer be - ter...

35

7. Ik deel, jij deelt, wij vermenigvuldigen

V: Wie kijkt in de volgende lade van onze 40-dagentijd -deelkast?

(De lade blijkt leeg te zijn. De lade wordt eruit gehaald. Op de bodem van de lade ligt een wit blad,) De L heeft bij zich een potje vingerverf, en een papieren keukenrolvelletje voor iedereen.

V: Oei, een lege lade ... wat nu? Wat zou dat willen zeggen?

Misschien kunnen wij iets delen?

Ik vraag mij af: wat kunnen wij delen?

De lln. worden uitgenodigd om te antwoorden.

Maak het nu eens even stil

Kom even dicht bij jezelf

Doe je mee: 40 dagen delen?

Delen wie je bent, wat je kan, wat je hebt.

Delen met mensen hier en in het zuiden.

Delen om onze wereld beter te maken.

Als je voor jezelf weet dat je wil meedoen,

Mag je naar voor komen en je duim opsteken,

in de lade deel je een afdruk van je duim

als teken van: ik doe mee, op mij kan je rekenen.

LIn maken met de vingerverf een duimafdruk in de lade als teken van hun engagement.

Ondertussen klinkt op de achtergrond het lied: Delen doet deugd.

V: Aan elke klas wordt een 40-dagentijd-deelkast meegegeven.

Je kan er van alles in vinden: verhalen, dromen, opdrachtjes, liedjes ...

Je kan er zelf ook van alles in steken om te delen: speelgoed, een verhaal, een actie die jullie op touw zetten, maar ook een wens, of een gebed voor iemand.

V Met onze gekleurde duim kunnen we nu luidop zeggen:

Doen jullie mee?

In deze 40 dagen deeltijd

Allen In deze 40 dagen deeltijd

V groeien wij

Allen groeien wij

V Van hebben (hier maakt de lIn. een armgebaar van alles naar zich toe schuiven)

Naar delen (delend gebaar met de armen)

A : van hebben (gebaar) naar delen (gebaar)

V Van druk en interessant (bv met de handen druk rollen)

Naar stil tot jezelf en voor sommigen bij God komen. (bv handen rustig naar het hart brengen)

A: Van druk en interessant (gebaar)

Naar stil en tot jezelf en voor sommigen bij God komen. (gebaar)

V: Van succes en likes (duimen op eigen borstkas)

Naar anderen graag zien (duim naar anderen)

A: Van succes en likes (gebaar)

Naar anderen graag zien (gebaar)

V: Ga met ons mee op onze weg God

40 dagen lang

Groeien in delen

Groeien in mens worden

Naar het voorbeeld van Jezus

Werken wij aan uw droom

Een betere wereld voor elke mens.

Hiertoe zegene Hij ons

In de naam van + de Vader, + de Zoon, en + de H. Geest

8. Lied – Jaarthemalied

(Je kan de clip vinden op <https://youtu.be/7PvXjNA-P5o>. Op het jaarthemalied van Jan Vanden Bergh maakten de leerlingen van de Vrije Basisschool De bosuiltjes te Schiplaken, een dansclip. Regie video: Lander Vanden Bergh.)

Ik voel me goed, ik voel me lekker
als ik met je zingen kan.

Ik voel me goed, ik voel me lekker
als ik met je vieren kan.

Spring omhoog, val omlaag, sla je handen in elkaar, in elkaar.

Een vuistje of een knipoog, de duimen op elkaar.

Met twee dan sta je sterker, met twee geloof het maar.

Spring omhoog, val omlaag, sla je handen in elkaar, in elkaar.

Spring omhoog, val omlaag, sla je handen in elkaar, in elkaar.

Hallelujah , hallelujah, zing het lied van hoop.

Hallelujah , hallelujah, zing het lied van hoop.

Hallelujah, hallelujah, sing a song of hope, a song of hope.

Ik voel me goed, ik voel me lekker
met elke nieuwe kans.

Ik voel me goed, ik voel me lekker
zoek je mee de zonnkant?

Spring omhoog, val omlaag, sla je handen in elkaar, in elkaar.

Spring omhoog, val omlaag, sla je handen in elkaar, in elkaar.

High five , geef mij de vijf.

Wij twee te samen.

High five, geef mij de vijf

Wij allen samen, samen ,samen.

Hallelujah, zing het lied van hoop.

Hallelujah, zing het lied van hoop.

Hallelujah, la chanson d'espoir, d'espoir.

Hallelujah, hallelujah, sing a song of hope, a song of hope.

Een lied van hoop, een lied van hoop.

JJ Pimpernel februari 2019